

משנה - מועד קטן - רע"ב

[פרק א](#) • [פרק ב](#) • [פרק ג](#)

פרק א

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#)

פרק ב

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#)

פרק ג

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#)

א

פרק

א

משנה

-

א

פרק

מְשַׁקֵּין בֵּית הַשְּׁלַחִין. אֶרֶץ עֵינָהּ וְצִמָּאָה לְמִים. תִּרְגוּם עֵינָהּ וְיַגַּע, מְשַׁלְּהִי וְלֹאִי {א}: מְשַׁקֵּין בְּמוֹעֵד. דְּדָבָר הָאֶבֶד מִתֵּר בְּמוֹעֵד {ג}, וְשָׂדֵה בֵּית הַשְּׁלַחִין מְשַׁעָה שְׁמִתְחִיל לְהַשְׁקוֹתוֹ אִם אֵינוֹ מְשַׁקָּה אוֹתוֹ תְּדִיר מִיָּד נֶאֱבָד, כְּדִתְנִן בְּסוּף מִתְנִיתִין, זְרָעִים שְׁלֹא שְׁתוֹ לִפְנֵי הַמוֹעֵד לֹא יִשְׁקִם בְּמוֹעֵד דְּלֹא פְּסָדִי, אֲבָל שְׁתוֹ לִפְנֵי הַמוֹעֵד יִשְׁקִם בְּמוֹעֵד. וְדוֹקָא שְׂדֵה לְבָן שֶׁל תְּבוּאָה שֶׁהוּא

שְׁלַחִין מִשְׁקִין בַּמוֹעֵד, אֲבָל שְׂדֵה שְׁלַחִין שֶׁל אֵילָן לֹא שָׂרִי בַּמוֹעֵד, דְּלֹא פָסְדִי. וּבִשְׂבִיעֵית שָׂרִי לְהַשְׁקוֹת בֵּין שְׂדֵה בֵּית הַשְּׁלַחִין בֵּין שְׂדֵה בֵּית הַבַּעַל. וּבֵית הַשְּׁלַחִין, מִשּׁוּם מוֹעֵד בְּלֶבֶד נִקְט לֶה [ד]: **שִׁינָא בַתְּחֵלָה**. שִׁינָא עֲכָשׂוּ מִתְּחֵלָה. וְאֵין חוֹשְׁשִׁין הוֹאִיל וְחֲדָשׁ הוּא שְׂמָא יִפְלו גְדוּתֵיו וְאֲתֵי לְתַקּוּן בַּמוֹעֵד וְאִיכָא טְרַחָא [ה]: **שְׁלֹא יֵצֵא בַתְּחֵלָה**. שֶׁהוּא יָשׁוּן: **אֲבָל לֹא מִמֵּי גְשָׁמִים**. גְּזָרָה מִשּׁוּם מִי קִילוּן. קִילוּן הֵם מֵיִם שֶׁל בּוֹר עֵמֶק וּבוּ מִי גְשָׁמִים מְכַנְסִים, דְּבִיָּה אִיכָא טְרַחָא יִתְרָה לְדָלוּת [ח]: **עוּגִיּוֹת**. חֲרִיצִים [יא] שְׁעוֹשִׂים בַּעֲקָרֵי הַזֵּיתִים וּבַעֲקָרֵי הַגָּפְנִים [יב] כְּדֵי שְׂיִתְמַלְאוּ מֵיִם:

פרק א - משנה ב

הָאִמָּה. חֲרִיצִים שְׁעוֹשִׂים בַּקָּרְקַע שֶׁבָּהֶן הַמֵּיִם הוֹלְכִים סָבִיב הַשְּׂדֵה וּמִשְׂדֵה לְשְׂדֵה, קְרוּיִין אִמָּה, לְפִי שֶׁהֵן רַחֲב אִמָּה בְרוּם אִמָּה: **בַתְּחֵלָה**. אִם לֹא הִיָּתָה מְעוּלָם אֵין עוֹשִׂין אוֹתָהּ בַתְּחֵלָה בַּמוֹעֵד, מִשּׁוּם טְרַחָא: **וּבִשְׂבִיעֵית**. מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאָה כְּחוֹפֵר בַּקָּרְקַע בִּשְׂבִיעֵית: **וּמִתְקַנִּים אֶת הַמְּקַלְקֵלֵת**. אִם נָפַל לְתוֹכָהּ עֵפֶר וְאִינָה מְקַלְחַת, מִתְקַנִּים אוֹתָהּ [טו], אֲבָל אֵין עוֹשִׂים אוֹתָהּ בַתְּחֵלָה בַּמוֹעֵד. וְהַלְכָה כְּחֻכְמֵיִם: **וּמִתְקַנִּים קַלְקוּלֵי הַמֵּיִם**. מֵיִם הַמְּכַנְסִים בְּגַמּוֹת לְשִׁתּוֹת מֵהֵן: **וְחוֹטְטִין**. מְנַקִּין וּמְנַקְרִין וּמוֹצִיאִין מִתּוֹכָן צְרוּרוֹת וְקֶסֶמִין וְעַפְרוּרִית שֶׁנִּפְל בָּהֶן: **וּמִצְיָנִין**. עוֹשִׂין צִיּוּנִין עַל הַקְּבָרוֹת. שֶׁהֵיוּ מִמַּחִין סִיד וְשׁוֹפְכִין עַל הַקְּבֵר, וְהוּא סִימּוֹן לְהוֹלְכֵי דְרָכִים שֶׁלֹּא יַעֲבְרוּ בְּמָקוֹם טְמֵאָה: **וְיוֹצְאִין**. שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין בַּמוֹעֵד לְעֵין הַשְּׂדוֹת שֶׁנִּזְרְעוּ כְּלָאִים, לְעַקֵּר אוֹתָם. לְפִי שֶׁנוֹטְלִין שְׂכָר עַל כְּדֵי מִתְרוּמַת הַלְשֻׁכָּה [כ], וּבִימֵי הַמוֹעֵד נִשְׁכָּרִים בְּזוּל, מִפְּנֵי שֶׁהֵן בְּטָלִים:

פרק א - משנה ג

מוֹשְׁכִים אֶת הַמֵּיִם. שֶׁתַּחַת אֵילָן זֶה, לְאֵילָן אַחֵר, דְּלִיכָא טְרַחָא. אֲבָל לֹא יִשְׁקָה כָּל הַשְּׂדֵה. וּבִשְׂדֵה בֵּית הַבַּעַל אֵינִי [כא], דְּלֹא פָסְדִי [כב], שְׁמֵי גְשָׁמִים מְסַפִּיקִין לוֹ, אֲלֵא שְׁכַשְׁמִשְׁקִין אוֹתוֹ הַיְוֵי הַרְוָחָה טְפִי: **שְׁלֹא שְׂתוּ**. דְּלֹא פָסְדִי: **בְּזָה וּבְזָה**. אֲפֵלוּ לֹא שְׂתוּ, וְאֲפֵלוּ שְׂדֵה הַבַּעַל, דְּמִשּׁוּם הַרְוָחָה שָׂרוּ חֻכְמֵיִם. וְהַלְכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב, דְּסַתֵּם מִתְנִיתִין מִשְׁקִין בֵּית הַשְּׁלַחִין דְּלַעִיל כְּוַתִּיָּה. וּמִיָּהוּ שְׂדֵה לַחָה שֶׁהַקָּרְקַע שֶׁלָּהּ כְּמוֹ טִיט מִתְרַ לְהַשְׁקוֹתָהּ בַּמוֹעֵד אֲפֵלוּ לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב, דְּכִזְרְעִים שְׂשִׁתּוֹ לְפָנֵי

פרק א - משנה ד

האישות. תנשמת. והיא בריה שאין לה עינים, ומפסדת את השדות: **ובשדה הלבן.** שחורשין וזורעין אותו לתבואה ואין בו אילנות: **בשדה האילן כדרכו.** דמפסדי טפי, ולהפסד מרבה חששו. לפיכך חופר גמא כדרכו ותולה בה מצודה **{כג}**: **שלא כדרכו.** נועץ שפוד בקרקע בחזק ומנענע אילך ואילך ומוציא, ונמצאת גמא נעשית מאליה. אבל לא על ידי חפירה. והלכה כחכמים. ובשדה לבן הסמוכה לשדה אילן, חופר כדרכו, שמה יצאו משדה לבן ויחריבו האילנות: **ומקורין את הפרצה.** מסדרין את האבנים זו על זו כדרך בנין, ואינו טח בטיט. ובפרצה של גנה מירי, אבל כתל חצר שנפל, בונה כדרכו, מפני הגנבים:

פרק א - משנה ה

רואין את הנגעים במועד להקל. שאם טהור הוא אומר לו הפהן טהור אתה, ששמחה היא לו: **אבל לא להחמיר.** שאם טמא הוא, ישתק, ולא יטמאנו ויזריכנו לצאת חוץ למחנה **{כז}**: **לא להקל ולא להחמיר.** מתוך שנוזק לראותו אם הוא טהור כדי להקל עליו, הוא נוזק להחמיר, שאם הוא טמא צריך לומר לו טמא אתה, כדכתיב (ויקרא יג) לטהרו או לטמאו, שאין פהן רשאי לשתק, ומוטב לו שלא יראהו הפהן כלל: **מלקט אדם עצמות אביו ואמו.** במועד, כדי לקברם במקום הגון: **ששמחה היא לו.** כשרואה אותם שקוברן בקברי אבותיו. ואין הלכה כרבי מאיר בשתייהן: **לא יערער על מתו.** לא יביא ספדן לערער על מתו שמת זה ימים רבים, לחזר על קרובי המת כדרך שחוזר הספדן שצועק ואומר באו בכו עמי כל מרי לב, ומי שלבו דוה עליו הולך ומספיד על קרובו: **לא יספידנו.** לא ישכר ספדן על מתו שמת לו באותה שעה: **קדם לרגל שלשים יום.** תמיד **{ל}**. דאמרי טעמא בגמרא שדרך בני אדם לכנס מעות לצרף הרגל קדם לרגל שלשים יום מכי שמע שדורשים בהלכות הרגל, ושמה יתן המעות שכנס לצרף הרגל לספדן וימנע משמחת הרגל. ואית דאמרי שאין המת משתפח מן הלב אלא לאחר שלשים יום אחר הספדו:

פרק א - משנה ו

אין חופרין פוכין וקברות במועד. להקבר בו מת שימות לאחר המועד. פוכין, במערה שתחת הקרקע. וקברות, בבנין: אבל מחנכין. שאם היה ארז מקצרו. ואם היה קצר מאריך ומרחיב בו: נברכת. של פוכסין (לב), מקום מתקן לכבס בו הבגדים, ולית ביה טרחא כלי האי: וארון עם המת בחצר. שמת שם, מתר לנסר הנסרים ולעשות לו ארון. אבל בחצר אחרת לא, שלא יאמרו מלאכה אחרת הוא עושה (לג). ולא שנו אלא באדם שאינו מפרסם, אבל אדם מפרסם עושין לו ארון ואפלו בשוק. ולדידן שאנו מתי מספר, כל אדם הוי מפרסם: רבי יהודה אוסר. להביא עצים לעשות נסרים בתחלה לצרף הארון, אלא אם כן מנסרות קדם יום טוב. ואין הלכה כרבי יהודה:

פרק א - משנה ז

מפני ששמחה היא לו. ואין מערבים שמחה אחרת בשמחת הרגל, דכתיב ושמחת בחגך (דברים טז), בחגך ולא באשתך (לה): אבל מחזיר הוא את גרושתו. דאינה שמחה כל כך אלא באשה חדשה שלא היתה לו מעולם: ועושה אשה תכשיטיה. כגון לתת כחל בעיניה, ולהשוות שער ראשה שלא יתפזר, ומעברת צבע אדם על פניה, ומעברת סכין על פניה של מטה, וכן כל פיוצא בזה: שנוול הוא לה. צער הוא לה (לו). ואין הלכה כרבי יהודה:

פרק א - משנה ח

הדייט תופר כדרבו. הדייט מקרי כל שאינו יודע לכוון שפה לבגד שתהא שוה ומכוננת בו, אלא מעקם לכאן ולכאן ועושהו רחב במקום זה וקצר במקום אחר: מכליב. עושה תפירות כעין שני הכלב, שאינן שוין זו כנגד זו אלא אחת למעלה ואחת למטה: מסרגין את המטות. אורגין אותן בחבלין שתי וערב: ממתחין. אם היה ארוג זה ימים רבים ורפו החבלים,

ממתחיו, אבל לא מסרגיו. ואין הלכה כרבי יוסי:

פרק א - משנה ט

מעמידין. בונין ומושיבין ומתקנים תנור **לח** שצריך לו במועד. ולפי שתנורים שלהם מטלטלין היו ממקום למקום, להכי תני מעמידין: אין מכבשין. מנקרין **לט** ומכין בפטיש על הרחים פשהו חלקות יותר מדאי ואין טוחנות יפה. ואין הלכה כרבי יהודה:

פרק א - משנה י

ולמרפסת. הלוח שלפני עליה שבני העליה הולכים בו ויורדים דרך סלם לחצר: ושפין את הסדקין. גגות שאינן משפיעין טוחין אותן בטיט, וכשיש סדקים בטחית הטיט הדלף יורד בבית ואיכא פסידא. שפין, טחין: מעגילה. עץ עגל שבו מחליקין הגגות **מב**: במחלצים. כלי אמנות של ברזל רחבה כעין כף, ולה בית יד: הציר. רגל הדלת הסובבת בתוך חר האסקפה התחתונה של פתח: צנור. החר שבאסקפה: והקורה. קורות הבית ממש שנשברו אפלו קדם יום טוב: ובלבד שלא יכון מלאכתו במועד. שלא יאמר אמתין עד המועד שאין לי מלאכה אחרת ואעשה את זאת: כבשים. כגון דגים וירקות וכיוצא בהן שכובשין במלח וחמץ: שיכול לאכלן במועד. שיהו נכבשין מהר וראויין לאכל מיד:

פרק ב

פרק ב - משנה א

מי שהפך. דרך בני אדם שמהפכין הזיתים בתוך המעטן שהם צבורים בו, כשרוצים להכניסן לבית הבד. ואי לא מסיק להו לבד לטחון לאחר שהפכו פסדי: **וארעו אבל.** שאסור במלאכה: **או שהטעוהו פועלים.** שלא באו למלאכתו. והגיע המועד: **טוען.** על הזיתים קורה של בית הבד פעם ראשונה ומכביד, כדי שיזובו קצת ולא יפסידו, אבל לא בפעם שנייה משום דתו לא פסדי. ומהכא שמעינן דדברים המתרים במועד אסור לאבל לעשותם בגדו בימי אבלו, מדקתני וארעו אבל ומחמת האבל עכב עד המועד **[א]** טוען קורה ראשונה במועד, אבל בימי אבלו היה אסור לטען בגדו אפלו קורה ראשונה. אבל אחרים טוענים לו: **זולף.** שופך הזיתים על גבי בית הבד. וכל מידי דשפיד קרוי זלוף: **וגומר.** סחיטתם ועצורם בבית הבד: **וגף.** סותם פי החביות **[ב]**. והלכה כרבי יוסי:

פרק ב - משנה ב

בתוך הבור. חפירה שתחת הגת מסידת בסיד לקבל היין: **למודים.** נסרים של עץ. כלומר מכסה אותו שם בנסרים שלא יחמיץ, ולא ישלהו מן הבור. והלכה כרבי יוסי:

פרק ב - משנה ג

ושולה פשתנו. כל מה שמעלה מן המים קרוי שולה: **אם כונו מלאכתו במועד יאבדו.** בית דין מאבדים אותו ממון, ועושים אותו הפקר **[ו]**:

פרק ב - משנה ד

אלא לצרף המועד. שהקונה צריך להם במועד, בתים לישב בהם, עבדים לשמשו, בהמה לשחיטה: **או לצרף המוכר.** שצריך למעות להוציאן לצרף:

יום טוב: **אין מפנים**. פלים או תבואה **[ט]**: **מבית**. זה לבית אחר רחוק ממנו, מפני הטרח: **אבל מפנה לחצרו**. לבית אחר שבאותו חצר, דצנעה הוי. אבל מבית לבית דרך רשות הרבים לא **[י]**: **ואין מביאין פלים מבית האמן**. והני מילי פלים שאינן לצרף המועד, אבל פלים שהן לצרף המועד כגון פרים וכסתות וכוסות וקיתוניות שרי: **ואם חושש להם**. שמא יגנבו מבית האמן, או אם צריך האמן לשכרו ואין בעל הכלי מאמינו כי ירא שמא ישאל ממנו שכר פעלתו פעם שניה:

פרק ב - משנה ה

מחפין את הקציעות. תאנים שטוחין בשדה לבשון, מחפין ומכסין אותן בקש מפני הגשמים: **אף מעבין**. שנותנין אותן זו על גבי זו ועושין אותן כמין פרי, שיהיו העליונות מגנות על התחתונות: **הדששות**. שדשים וכותשים חטים לדיסא: **הגרוסות**. שעושים גריסין של פול: **הם**. האמניו: **החמירו על עצמן**. ואין עושין אפלו בצנעה. ואין הלכה כרבי יוסי:

פרק ג

פרק ג - משנה א

ואלו מגלחין. הבא ממדינת הים. במועד. שלא היה לו פנאי לגלח קדם המועד **[א]**. והוא שפרש לסחורה או לדבר הצריך, אבל אם לא פרש אלא לטיול בעלמא אסור: **והיוצא מבית האסורין**. ואפלו חבוש ביד ישראל, שהיה מניחו לגלח, לפי שהיה בצער: **ומנדה**. שהתירו לו נדויו במועד. וקדם המועד לא היה יכל לגלח, דמנדה אסור בתספרת: **ומי שנדר**. שלא לגלח, ולא מצא חכם שיתיר לו נדרו קדם המועד. אי נמי לא מצא פתח לחרטה אלא במועד **[ב]**: **והנזיר**. שהשלים נזירותו במועד: **הכי גרסינו**, והמצרע העולה מטמאתו לטהרתו. אם חל שביעי שלו במועד מתר

בַּתְּסַפְרֹת, דְּכָתִיב (ויקרא יד) בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִגְלַח אֶת כָּל שְׂעָרוֹ (ג). וְגַלּוּחַ דְּנִתְק
לֹא חָשִׁיב, שְׂאִינוּ אֶלָּא דְּבַר מַעַט שְׁמַגְלַח סְבִיב הַנִּתְק. וְטַעְמָא דְּאֶסּוּר לְכָל
אָדָם לְגַלּוּחַ בְּמוֹעֵד חוּץ מֵאֵלּוּ הַשְּׁנוּיִים בְּמִשְׁנֵה, כְּדִי שֶׁלֹּא יִכּוֹנוּ (ד) לְגַלּוּחַ
בְּתוֹךְ הַמוֹעֵד שֶׁהֵם בְּטָלִים בּוֹ מִמְּלָאכָה, וְיָבֵא יוֹם טוֹב רֵאשׁוֹן שֶׁל רֶגֶל
כְּשֶׁהֵם מְנוּלִים. וְהֵינּוּ טַעְמָא נְמִי דְּאֶסְרוּ הַכּוּס בְּמוֹעֵד:

פרק ג - משנה ב

וּמִי שֶׁנִּשְׁאַל לְחֻכּוֹ. שֶׁנֶּדַר שֶׁלֹּא לִכְבֵּס בְּגָדָיו, וְנִשְׁאַל לְחֻכּוֹ בְּמוֹעֵד וְהַתִּיר
לוֹ נִדְרוֹ: **וּמִטְפָּחוֹת יָדַיִם**. שֶׁמְנַגְבִּים בָּהֶם יָדַיִם בְּשַׁעַת אֲכִילָה: **וּמִטְפָּחוֹת**
סַפְּרִים. כְּסוּת שְׁנוֹתָנִים הַסַּפְּרִים לְמַסְתַּפֵּר בֵּין כְּתֻפֵּי מַפְנֵי הַשְּׂעָר. וְכִשְׁבָּא
לְגַלּוּחַ לְאֵלּוּ הַשְּׁנוּיִים בְּמִשְׁנֵה שֶׁהוּן מִתְרִין לְגַלּוּחַ בְּמוֹעֵד צְרִיךְ לִכְבֵּסָה תָּמִיד:
מִטְפָּחוֹת הַסַּפְּגִין. שֶׁמְנַגְבִּין בָּהֶן כְּשִׁיוֹצְאִין מִן הַמְּרֻחֵץ: **וְכָל הָעוֹלָיִם**
מִטְמָאָה לְטַהֲרָה. בְּמוֹעֵד, מִתְרִים לִכְבֵּס בְּגָדֵיהֶם. וְכָלִי פִּשְׁתָּן אֶפְלוֹ שֶׁל כָּל
אָדָם מִתֵּר לִכְבֵּסוֹ בְּמוֹעֵד, מַפְנֵי שֶׁהוּן צְרִיכִין כּוּס תְּדִיר, וְאֶפְלוֹ הַמְּכַבְּסִים
עָרַב הָרֶגֶל מִטְנֵפֵי מִיד וְצְרִיכִים כּוּס בְּתוֹךְ הָרֶגֶל, הַלְכָּךְ לֹא גִזְרוּ בָּהוּ. וּמִי
שֶׁאִין לוֹ אֶלָּא חֲלוּק אֶחָד, אֶפְלוֹ שְׂאִינוּ שֶׁל פִּשְׁתָּן מִתֵּר לִכְבֵּס בְּמוֹעֵד, וְהוּא
שְׁעוּמֵד עָרוֹם בְּשַׁעַת כְּבִיסָתוֹ עִם אַזּוֹר בְּמִתְנָיו בְּלָבַד לְכַסוֹת בֶּשֶׁר עָרוּהוּ,
שְׁזֵה מוֹכִיחַ שְׂאִין לוֹ אֶלָּא הַחֲלוּק הַזֶּה שֶׁהוּא מְכַבֵּס בְּלָבַד:

פרק ג - משנה ג

קְדוּשֵׁי אִשָּׁה. כּוֹתֵב עַל הַנֶּגֶר אוֹ עַל הַחֶרֶס הָרִי אֶת מְקַדְשֵׁת לִי, וּמְקַדֵּשׁ בּוֹ
הָאִשָּׁה אִף עַל פִּי שְׂאִין בּוֹ שׁוֹה פְּרוּטָה. וְלִפְיֻכָּךְ מִתֵּר לְכַתֵּב בְּמוֹעֵד,
שְׁמַתִּירָא שְׂמָא יִקְדָּמְנוּ אַחַר, וְהוּהוּ לִיה דְּבַר הָאֵבֶד: **גִּטִּין**. שְׂרוּצָה לְצִאת
בְּשִׂירָא, וְאִם אִינוּ כּוֹתֵב עַכְשָׁיו תִּשְׁאַר זֹאת עֲגוּנָה: **וְשׁוֹבְרִים**. שְׂאִם יֹאמֵר
הַלּוֹה לֹא אֶפְרַע חוּבָךְ אִם אִין לִי שׁוֹבֵר מִמָּךְ, שׁוּמְעִין לוֹ (ז), וְיִלְךְ לְדַרְכוֹ,
וְנִמְצָא זֶה מִפְּסִיד אֶת מְעוֹתָיו: **דִּיתִיקִי**. מִתְנַת שְׂכִיב מֵרַע. וּפְרוּשׁ דִּיתִיקִי,
דָּא תְּהֵא לְמִיקָם וְלֵהִיּוֹת, שֶׁדְּבָרֵי שְׂכִיב מֵרַע כְּכַתּוּבִין וְכִמְסוּרִין דָּמוּ:
מִתְנָה. מִתְנַת בְּרִיא. וְאִי לֹא כְּתִיב לְהוּ מִפְּסִיד הַמְּקַבֵּל, דְּשְׂמָא יַחֲזֹר בּוֹ
הַנּוֹתָן (ח): **וּפְרוּזְבוּלִין**. שֶׁלֹּא תִשְׁמַט שְׁבִיעִית וְיִפְסִיד אֶת מְעוֹתָיו (ט).
פְּרוּזְבוּל, פְּרוּז בּוּלִי וּפְרוּז בּוּטִי, כְּלוּמַר תִּקְנֵה לְעִשְׂרִים שֶׁלֹּא יַעֲבְרוּ עַל מַה
שְׁכַתּוּב בְּתוֹרָה (דְּבָרִים טו) הַשְּׁמֵר לָךְ פֶּן יִהְיֶה דְּבַר עִם לְבָבְךָ בְּלִיעַל, וְתִקְנֵה
לְעַנְיִים שִׁימְצָאוּ לְלוֹת. בּוּלִי עִשְׂרִים. בּוּטִי עַנְיִים. וְהַלֵּל תִּקּוֹן פְּרוּזְבוּל,

שֶׁטֶר שְׁכֹתֶבֶין בּוּ מוֹסֵר אֲנִי לְכֶם פְּלוּנִי וּפְלוּנִי הַדִּינִין שְׁכַל שֶׁטֶר שְׂיֵשׁ לִי עַל פְּלוּנִי אֲגַבְנוּ כָּל זְמַן שְׁאֲרָצָה, וְשׁוֹב אֵין שְׁבִיעִית מְשֻׁמֶטֶת הַלּוֹאֲתוֹ, דְּהוּי כְּאֵלוֹ גְּבוּ בֵּית דִּין אֶת חוּבוֹ, וְשׁוֹב לֹא קָרִינָן בֵּיהּ לֹא יִגַּשׁ אֶת רַעְהוּ: **אגרות** **שום**. שְׁשֵׁמוּ בֵּית דִּין נִכְסֵי לֹוּה וְנִתְּנוּ לַמְּלוּה **[י]**: **אגרות מזון**. שְׁמַכְרוּ בֵּית דִּין אֶת הַקֶּרְקַע לַמְּזוֹן הָאִשָּׁה וְהַבָּנוֹת, וְכוֹתֶבֶין מַעֲשֵׂה בֵּית דִּין עַל זֶה. אִי נִמְי מִי שְׁקִבֵּל עָלָיו לְזוֹן אֶת בֵּת אִשְׁתּוֹ: **מאונים**. קִטְנָה שְׁהַשִּׂאוּהָ אִמָּה וְאֶחִיהָ, יִכּוֹלָה לְמָאן בְּבַעֲלָהּ וְלוֹמֵר אִי אֶפְשִׁי בְּפְלוּנִי בְּעָלִי, וְיִצְאָה בְּלֹא גִט. וְשֶׁטֶר שְׁכֹתֶבֶין לְעֵדוֹת דְּבָר זֶה, נִקְרָא שֶׁטֶר מֵאוּנִים **[יא]**: **שטרי ברויין**. שְׁבָרְרוּ לָהֶם דִּינִין, זֶה בּוֹרֵר לּוֹ אֶחָד וְזֶה בּוֹרֵר לּוֹ אֶחָד, וְכוֹתֶבֶין שֶׁטֶר, שְׁלֹא יַחֲזְרוּ בָּהֶן הַבְּעָלִי דִינִים **[יב]**: **וגזרות בית דין**. פֶּסֶק דִּין שְׁפִסְקוּ הַדִּינִים **[יג]**: **אגרות של רשות**. צוּי הַשְּׁלִטוֹן **[יד]**. כְּמוֹ וְאֵל תִּתְּוֹדַע לְרְשׁוּת, הוּוּ זְהִירִים בְּרְשׁוּת. וְיֵשׁ מְפָרְשִׁין אֲגָרוֹת שֶׁל שְׁאִילַת שְׁלוֹם שְׁכֹתֶבֶים בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ **[טו]**:

פרק ג - משנה ד

אין כותבין שטרי חוב במועד. הוֹאִיל וְיָכַל לְכַתְּבוֹ לְאַחַר הַמוֹעֵד **[טז]**: **ואם אינו מאמינו**. וְאִינוּ רוֹצֵה לְהַלּוֹתוֹ בְּלֹא שֶׁטֶר, וְלוֹה צָרִיךְ לְמַעוֹת, כּוֹתֶבֶין: **או שאין לו**. לְסוֹפֵר מַה יֵּאֲכַל, הָרִי זֶה יִכְתֹּב וְיִטַּל שְׁכָרוֹ, דְּשִׁכְרָה פְּעֻלָּה לְמִי שְׁאִין לוֹ מַה יֵּאֲכַל שְׂרִי: **ואפלו בספר העזרה**. סֵפֶר תּוֹרָה שְׁכַהֵן גְּדוֹל קוֹרָא בּוֹ בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, וְאָף עַל גַּב דְּצָרִיךְ לְרַבִּים **[יח]**: **לעצמו**. לְקַיִם הַמַּצּוּהָ. אֲבָל לֹא לְמַכֵּר אוֹ לְהַשְׁפִּיר: **וטוה על ירכו תכלת**. שְׁנוֹתָן הַחוּט עַל יָרְכוּ וּמְשַׁפֵּשֵׁף בְּגָדוֹ וְהוּא נְטוּה מֵאֲלֵיו. אֲבָל לֹא בְּיָדוֹ בֵּין אֲצַבְעוֹתָיו, וְלֹא בְּפִלְאָה כְּדָרְךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחַל. וְהִלְכָה, טוּוה אָדָם תִּכְלַת לְבַגְדּוֹ בֵּין בְּפִלְאָה בֵּין בְּאֵבֶן **[כ]**:

פרק ה - משנה ה

הקובר את מתו. שְׁמִית לוֹ מֵת קָדָם הַרְגֵּל, וְנִהַג אֲבָלוּת קָדָם הַרְגֵּל שְׁלֵשָׁה יָמִים: **בטלה ממנו גזרת שבעה**. אֲבָל לֹא בְּטֵלָה הַיָּמִינוּ גְּזֵרַת שְׁלֵשִׁים, דְּהֵינּוּ אִסוּר תִּסְפֹּרַת, וּמוֹנָה אַחַר הַרְגֵּל שְׁלֵשִׁים יוֹם עִם הַשְּׁלֵשָׁה שְׁעָבְרוּ כְּבָר מִן הַשְּׁלֵשִׁים. וּפִסֵּק הַלְכָה, שֶׁהַקּוֹבֵר אֶת מֵתוֹ אֶפְלוּ שְׁעָה אַחַת קָדָם הַרְגֵּל בְּטֵלָה מִמֶּנּוּ גְּזֵרַת שְׁבַע: **שמנה**. יָמִים קָדָם הַרְגֵּל, הוֹאִיל וְנִכְנַס אֶחָד מִיָּמֵי הַגְּלוּחַ קָדָם לְרַגְלִי, אֶתִּי רַגְלִי וּמִבִּטַּל אֶת הַשָּׂאֵר לְגִמְרִי **[כד]**:

שַׁבַּת עוֹלָה. שַׁבַּת שְׁבִימִי אָבְלוּ עוֹלָה לְמַנְיָן שִׁבְעָה : **וְאֵינָהּ מִפְּסֻקַּת.** שְׁאִינָהּ מִבְּטֻלַת אֶת הַשָּׂאָר, אֶלָּא יוֹשֵׁב וּמִתְאַבֵּל אַחַר שַׁבַּת : **הֲרֹגְלִים מִפְּסִיקִין וְאֵינָם עוֹלִים.** אִם נִהְגוּ אֲבָלוֹת קֹדֶם הֲרֹגֵל, הֲרֹגֵל מִפְּסִיק וּמִבְּטֻל גְּזֵרַת שְׁלֹשִׁים. וְאִם לֹא נִהְגוּ אֲבָלוֹת קֹדֶם הֲרֹגֵל אֶלָּא הִתְחִיל אֲבָלוֹתוֹ בְּרֹגֵל, אִין יְמֵי הֲרֹגֵל עוֹלִים לְמַנְיָן שִׁבְעָה, אֲבָל עוֹלִין לְמַנְיָן שְׁלֹשִׁים. וְטַעֲמָא דְשַׁבַּת עוֹלָה לְחֻשְׁבוֹן שִׁבְעַת יְמֵי אֲבָלוֹת, מְשׁוּם דְדַבְּרִים שִׁבְצִנְעָה נוֹהֵג בָּהּ, כְּגוֹן תַּשְׁמִישׁ הַמָּטָה, וּפְרִיעַת הָרֹאשׁ, שְׁאָסוּר בְּגִלּוּי הָרֹאשׁ, וּרְחִיצָה בְּחַמִּין, שֶׁהָאֵבֶל אָסוּר בָּהֶן בְּשַׁבַּת. אֲבָל הֲרֹגֵל אִין שׁוּם דִּין מְדִינִי אֲבָלוֹת נוֹהֵג בּוֹ **[כז]**, לְפִיכָךְ מִפְּסִיק לְגַמְרֵי. וְאִם לֹא חָל אֲבָלוֹת כָּלֵל קֹדֶם הֲרֹגֵל, כְּגוֹן שֶׁנִּקְבַּר הַמֵּת בְּתוֹךְ הֲרֹגֵל, אֵינּוּ עוֹלָה לְמַנְיָן שִׁבְעָה, וּמִתְחִיל לְמִנּוֹת שִׁבְעָה אַחַר

פרק ג - משנה ו

מִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. דָּאִין לְעֶצְרַת תַּשְׁלוּמִין כָּל שִׁבְעָה לְקַרְבָּן, בְּטֻלָה לִיהַ תּוֹרַת הֲרֹגֵל, וְהוּי כְּשַׁבַּת שְׁאִינָהּ מִפְּסֻקַּת. אֲבָל בְּזִמְן הַמִּקְדָּשׁ שְׁמִי שְׁלֹא חָג בְּיוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁל עֶצְרַת הַיָּה חוֹגֵג וְהוֹלֵךְ כָּל שִׁבְעָה, כְּחַג הַמִּצּוֹת, הַיָּה עֶצְרַת כְּחַג הַמִּצּוֹת אֲף לְעִנְיָן אֲבָלוֹת. וּמִסְקָנָא דְמִלְתָּא לְעִנְיָן פְּסֻקַּת הַהֲלָכָה, דְעֶצְרַת בְּזִמְן הַיָּה כְּרֹגְלִים, וְרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכַּפּוּרִים כְּרֹגְלִים. וּמִי שְׁמִית לוֹ מֵת קֹדֶם אֶחָד מֵאֵלּוּ אֶפְלוּ שְׁעָה אַחַת, בְּטֻלָה מִמֶּנּוּ גְזֵרַת שִׁבְעָה. וְאִם מֵת שִׁבְעָה יָמִים קֹדֶם אֶחָד מֵיָמִים טוֹבִים אֵלּוּ **[ל]**, בְּטֻלָה מִמֶּנּוּ גְזֵרַת שְׁלֹשִׁים. וּמִי שְׁמִית לוֹ מֵת שְׁעָה אַחַת קֹדֶם חַג הַסִּפּוֹת בְּטֻלָה מִמֶּנּוּ גְזֵרַת שִׁבְעָה כְּדָאֲמָרוּ, וְשִׁבְעַת יְמֵי הֲרֹגֵל עוֹלִין לְמַנְיָן שְׁלֹשִׁים. וְאֲף עַל גַּב דְּתַנּוּן רֹגְלִים מִפְּסִיקִין וְאִין עוֹלִין, אִין עוֹלִין לְמַנְיָן שִׁבְעָה, אֲבָל עוֹלִין לְמַנְיָן שְׁלֹשִׁים, הֲרִי אַרְבַּעַת עָשָׂר יוֹם, וְשְׁמִינִי עֶצְרַת הוּא רֹגֵל בְּפִנֵּי עֲצֻמוֹ **[לא]**, וְנִחְשָׁב כְּאֵלּוּ הוּא שִׁבְעָה יָמִים, הֲרִי עֶשְׂרִים וְאַחַד יוֹם, מוֹנֵה עוֹד תַּשְׁעָה יָמִים עַד שְׁלֹשִׁים וְדִיו. וּגְזֵרַת שִׁבְעָה דְאֲמָרוּ הוּא שְׁאֵבֶל כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים אָסוּר בְּרְחִיצָה בְּחַמִּין אֶפְלוּ מִקְצַת גּוּפוֹ, וּבִצְוִיָן כָּל גּוּפוֹ, וְאָסוּר בְּכַבּוּס בְּגָדָיו **[לב]**, וּבְסִיכָה, וּבְנִעִילַת הַסַּנְדֵּל, וּבְתַשְׁמִישׁ הַמָּטָה, וּבְעֵשִׂית מְלֶאכֶה, וּבְשִׂאֵילַת שְׁלוּם. וְחֵיב בְּעֵטִיפַת הָרֹאשׁ, וּבְכַפִּית הַמָּטָה, שֶׁתְּהִינָה כָּל הַמִּטּוֹת שֶׁבִּבִיתוֹ כְּפוּיוֹת עַל גְּבִי קַרְקַע וְיִישׁוּן בָּהֶם וְלֹא עַל מָטָה זְקוּפָה, וְאָסוּר לְטַל צְפָרְנָיו בְּכָלִי, וְלֹא שְׁעָר שְׁפָמוֹ וְאֶפְלוּ מֵעַכָּב עֲלָיו אֶת הָאֲכִילָה, וְאָסוּר לְקָרוֹת בְּתוֹרָה, בֵּין בְּתוֹרָה שֶׁבְּכַתָּב בֵּין בְּתוֹרָה שֶׁבְּעַל פִּה, וְלֹא יִשְׁלַל **[לג]** הַקָּרַע שְׁעָלָיו. וּגְזֵרַת שְׁלֹשִׁים הִיא שֶׁמִּשְׁבְּעָה וְעַד תַּשְׁלוּם שְׁלֹשִׁים אָסוּר לְלַבֵּשׁ בְּגָד חָדָשׁ, אוֹ בְּגָד לְבָן מְגֻהָץ, וְאָסוּר בְּתַסְפֵּרַת, וּבְסַעוּדַת הַרְשׁוּת, וְלִלְכֵת בְּסַחֲוָרָה עִם חֲבֵרָיו, וְלִשְׂאֵ אִשָּׁה אַחֲרַת אִם יֵשׁ לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים, וְלֹא יִשְׁעָלָיו : יֵאָחֶה הַקָּרַע

אין קורעין. במועד, אלא קרוביו של מת. לאמו ולאביו ולבנו ולבתו ולאחיו ולאחותו ולאשתו, אלו שבעה מתים שחייב להתאבל עליהם **[לה]**. ועל שאר קרובים שאינו חייב להתאבל עליהם אין קורעין עליהם במועד. ולא אמרו אלא שאינו חכם או אדם פשוט ובעל מעשים. אבל חכם שמת, הכל קרוביו, והכל קורעין עליו אפילו במועד. וכן על אדם המחזק בכשרות וחסידות. וכל העומד בשעת יציאת נשמה על כל אדם מישראל, חייב לקרע ואפילו במועד. וקריעה על אביו ועל אמו היא בכל בגדיו עד שמגלה את לבו, וקורע בגדו ומבדיל שפת הבגד העליונה, וקורע מבחוץ, שאינו מכניס ידו תחת בגדיו כשהוא קורע, ושולל לאחר שלשים יום, ואינו מאחה לעולם. וכן על רבו שלמדו תורה. אבל על כל שאר קרוביו קורע טפח מן הבגד העליון לבד, וקורע בכלי אם ירצה, ואינו צריך להבדיל השפה, ויש לו להכניס ידו תחת בגדיו כשהוא קורע, ושולל לאחר שבעה, ומאחה לאחר שלשים. ואין קריעה אלא מעמד: **ולא חולצים במועד**. חליצת כתף, שזרועותיהן וכתפיהן מגלות: **ולא מברין**. סעודה ראשונה, שאבל אסור לאכל משלו, ורגילים להברותו ברחובה של עיר, ובמועד אין מברין אלא קרוביו בתוך ביתו: **ואין מברין אלא על מטות זקופות**. ואפילו בתוך ביתו אין מברין אותו על מטות כפויות, שרגילין בשאר ימות השנה כל קרוביו ומי שלבו גס בו לאכל עמו על מטה כפוייה לארץ, ובמועד אין מברין אלא על מטות זקופות: **ואין מוליכין**. הסעודה לבית האבל: **לא בטבלא**. דרך כבוד: **ולא באסקוטלא**. כמין שלחן קטן של כסף או של זהב או של זכוכית. ואני שמעתי קערה של כסף, שכן בלע"ז קורין לקערה שקודיל"א: **אלא בסלין**. של ערבה קלופה. שלא לביש העניים שבאין להברות שאין להם טבלא ואסקוטלא **[לו]**: **ופוטרין את הרבים**. נותנים להם רשות יליד מיד:

אין מניחין את המטה. של מת: ברחוב. במועד: לעולם. אפילו בחל, דכתיב (במדבר כ) ותמת שם מרים ותקבר שם, סמוך למיתה קבורה: מטפחות. מספקות כף אל כף: רבי שמעון אומר כו'. ואין הלכה כרבי שמעון:

וְאִשָּׁה רְעוּתָהּ קִיְנָה. וּמְדַכְתֵּיב וְלִמְדָנָה, אֶלְמָא קִיְנָה, אַחַת אוֹמְרַת
וְחִבְרָתָהּ עוֹנָה: אָבֵל לְעֵתִיד לְבֹא אוֹמֵר בְּלַע הַמּוֹת לְנֹצֵחַ. שְׂבִילַע הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת הַמּוֹת, וְכֵלֶן עוֹנוֹת שִׁירָה, שְׂאִין מִיְתָה וְאִין דְּמַעָּה. וְנִקְטִינֵן
לְהֵאֵי קָרָא הַכָּא, מְשׁוּם אֵל תַּעֲמֵד בְּדָבָר רָע [לְכוּ רְאֵה לְסִיּוּם בְּטוֹב]: